

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Io. Baptistæ Portæ Neapolitani Magiæ Naturalis Libri
Viginti**

Della Porta, Giambattista

Frankfurt, 1607

Pecularia animalium venena declarare. Cap. IX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70772)

pultriculam inde factam tabella expone, vt supra. Vt
possis

Cornices manu capere,

Inter carnem nucem vomicam tritam immisce. Possu-
mus idemdem pisces inebriare. Oppianus docet ali-
qua. Vnde si volumus

Pisces inebriare,

Cyclamino eueniet. Diximus enim cyclamino ebie-
tatem augeri hominibus. Inquit enim:

*Atque duos miscent panes radice subacta,
Quam cyclaminon dicunt, candore perunctam
Et pinguem: pisces vastum labuntur in aquor,
Retia profiliunt, curuos male olentia circum
Pharmaca collinsunt scopulos, temerantq; latebras,
Et maculant fluctus, & post ad littora cursum
Cum cymba reuocant, latebras dispersa per omni
Pharmaca mortiferas diffundunt longius aura,
Et caput atq; oculi caligant, membra venenis
Nutant, hi scopulis duris, latebrisq; pauentes
Profiliunt, infecta magis sunt aquora lata,
Pharmakon aquoreas late penetravit in undas,
Hi veluti vino pressi vincuntur odore, &c.*

Peculiaris animalium venena declarare.

C A P. IX.

NE putes velim venenū vnum animalia cuncta in-
terficere posse, sed vnumquodq; suum venenum
habet, imo quod vni venenum, alteri salutare, quod
nec qualitatis ratione euenit, sed peculiaris naturæ. Vt
si numerare velimus

Venena, quibus canes occiduntur,

Dioscorides chamæleontem album cum polenta sub-
actum canes, sues, & mures occidere dicit, aqua, vel oleo
madefactum. Theophrastus canes & sues cum hordea-
cea farina subactum aqua & oleo, sed cum brassica sues,
Nux vomica, quam ab effectu caninam dicunt, si li-
ma teratur, eius tenuis elimata scobs carne, butyro,
vel pingui aliquo cani glutienda datur, trium horarum
spatio

spatio eos necat, obstupet illico, cadit, & sine voce moritur, sed recens sit oportet, vt solum videatur hanc nucem ad canum mortem à Natura productam. Abstinent fraxini fructu, quod dolorem vertebræ coxarum incurrât, licet sues eo saginentur. Sic apocynum. Chrysippus docet canes occidi, si in aqua eis detur asparagus decoctus. Canina brassica, siue siluestris, si detur ex carne, sic plumbi fumus. Imo ex Aristotele in mirabilibus circa Scytharum, & Medorum regionem hordeum esse, quo homines vescantur, sed sues & canes excrementa hominum, qui panem ex hordeo illo comederint, auersantur, tanquam mortis periculum, omitto aconitum cynoctonon dictum à Dioscoride. Dicemus & idem.

De lupario veneno.

Aconitum lupos, & plerasq; alias feras occidit, lycoctonon, siue luparia nomen ab effectu. Agyræ ita præparant venenum. Lupariæ uncias duas, foliorû taxi vnam, corticis fagi, vitri, calcis viuæ, arsenici citrini singulorû sesquiunciam, amygdalarû dulcium tres, mellis quantum sufficit. Fiant globuli magnitudine auellanae, lardo inungendi. Alii lupariam, arsenicum citrinum, & taxi folia æqualiter miscent, Sunt & aliæ lupicidæ herbae, quas omittimus, ne longiores simus. Proxime Nilum, narrat Ælianus, herba, quæ lycoctonos appellatur, nascitur, lupus eam calcans, conuulsionibus moritur. Propterea Ægyptij in terras suas eiusmodi herbam importari prohibent, quod hoc animal veretur. Sunt &

Muricida herba

Aconitum, quod myoctonon appellarunt, procul & à longinquo mures necat, ex Dioscoride, & Nicandro, staphisagria easdem fere vires obtinet, cuius è radice, aut semine pollinem cum farina in butyro frixum mures edendo occidit. Asphodeli radice fugantur, cauerna præclusa moriuntur. Agrestis cucumeris, & colocyntidis suffusio mures necat, tithymalum in tenues partes incisum, mistumque cum polline, & œnomelite, si gustauerint mures, occæcabuntur. Sic chamæleon

miacanthus, realgar, scilicet ex sulphure, calce viuis, & auripigmento. At inter

Pantherarum venena

connumeratur aconitum pardalianches, cuius radice trita, & in carnibus obiecta, extinguuntur. Asperguntur carnes aconito, necantq; gustu earum pantheras. Occupat illico fauces angor, ob id pardalianches dictum. Necantur ex apocyno, quam etiam in suis nomenclaturis pardalianchem dicunt. Vocant

Leonum venenum

Leontophonon, animalculum quoddam, non alibi nascens, quam vbi leo. Captum exurit, ac illius cineris aspergine carnes pollutæ, iactæq; per compita concurrentium semitarum, leones necant. Et pardalianches aconitum, leones vt pantheras occidit. Est

Bouum venenum,

Chamæleontis nigri succus iuencas necat, angine modo, quare à quibusdam ylophonon vocatur, boues elleborum nigrum cauent, quum candido vescantur.

Capricida

herba est, ab exitio iumentorum quidem, sed præcipue caprarum appellatur ægolethros, huius flores concipiunt noxium virus aquoso vere marcescentes, ita fit, vt non omnibus annis sentiat hoc malum. Est &

Cerui venenum.

Pisces quidem venenati in Armenia reperiuntur, horum farina ficus conspersas in ea loca, quæ maxime abundant feris, disseminant, bestię primum vt eas attingerunt, statim moriuntur, atque ea fraude cerui, & apti necantur, ex Æliano

Equi venena

sunt aconitum, veratrum, & sandaracha. At

Mustelarum venenum

Sal ammoniacum, frumentumq; humore aliquo dilutum; circa loca, quæ frequentant mustelæ, miscellam ipsam aspergito, aut enim vbi massam vorarint, interibunt, aut illinc aufugient.

Ouium

Ouium venenum

Oues necat nerion, ex Dioscoride. Pecus & capræ si aquam biberint, in qua folia rhododendri maduerint, mori dicuntur, ex Plinio. Ononymus, & coniza oues & capras perdit, fabina item.

Columba venenum

Serapio scribit columbas perimi deuoratis frugibus, aut fabis madefactis aqua, in qua elleborus albus fuerit maceratus.

Gallina venenum

Gallinæ sparthi semine depasto moriuntur.

Vespertilionis venenum

Hederæ suffitu moriuntur, ex Zoroaste in Geoponicis.

Vultures

Animalia quædam ab his, quæ nobis suauissime olent, perimuntur, vultures ab vnguentis, & canthari rosis. Idem euenit si quis velinunxerit, vel cibum vnguento illitum eis obtulerit, ex Aristotele mirabilium libro.

Scorpionum

Theliphonum dictum aconitum à scorpionum morte. Torpescunt scorpiones eius tactu, stupentq; pallêtes, & vinci se confitentur. Symphyto interimitur aquila, ibis felle hyenæ, sturnus allij semine, charadrius sulphure, herinacius potamogitone. Circus, larus, turtur, merula, vultur & scopes puñici mali grano pereunt, atricapilla flore amerinæ, cotuus eruce semine, scarabeus vngueto, vpupa adipe feræ capræ, cornix carnis reliquijs à lupo comefis, alauda sinapis semine, grus vitis lachryma.

De piscium venenis. CAP. X.

SOLENT & infici aquæ fluminum, & maris quibusdam herbis, alijsve simplicibus, quibus natantes pisces inebriantur, & moriuntur, sed quia peculiare sunt quorumcunq; piscium, peculiare trademus & vniuersales, vt ijs edoctus piscator, reliqua ex se imaginetur. Hæc igitur herba

Pisces necantur.

Plinius piscatores Campaniæ radicem eam aristolochiæ